

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Miljödepartementet
att. Ruona Burman
103 33 Stockholm

Stockholm 7 november 2008.

**Remissvar rörande ”Kompletterande metoder vid skydd av värdefull natur” (Komet)
ert diarienummer M2007/2364/Na.**

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) tackar för möjligheten att svara på rubricerade rapport (Komet) från Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen om kompletterande metoder vid skydd av värdefull natur.

En viktig utgångspunkt för verkens uppdrag har varit de erfarenheter som erhållits i det finska s.k. Metso-programmet. KSLA konstaterar att det sannerligen inte saknats utredningar med nära anknytning till Komet och vill särskilt hänvisa till de synpunkter som lämnats på Statskontorets redovisning Skyddet av levande skogar.

KSLA delar uppfattningen att staten måste delta i skapandet av ett samverkansklimate visavi markägarna som stimulerar till dialog och delaktighet. Det är alltså viktigt att myndigheternas förslag verkligen kompletterar nuvarande lagar och regler på ett sådant sätt att förtroendet för statens miljöarbete stärks så att goda avsikter i högre grad än idag kan övergå i handling.

I remissvaret på Statskontorets rapport 2007:14 tog KSLA upp frågan om den vetenskapliga halten i de inventeringar som ligger till grund för de regionala strategierna i Sverige. Vi såg det angeläget med en fördjupad vetenskaplig uppföljning av strategiernas ekologiska effekter. KSLA efterlyste också en öppnare dialog från statens sida med externa forskare och praktiker kring strategiernas utformning. Bakgrundsbeskrivningen i Komet ger anledning till att upprepa denna kritiska synpunkt.

Komet innehåller en intressant genomgång av hur programpunkterna i Metso eventuellt redan avspeglas i den svenska miljövården. KSLA delar utredningens övergripande bedömning av vilka punkter i Metso som kan vara av intresse att utveckla för svenska förhållanden.

Överväganden och förslag

De föreslagna åtgärderna ska enligt uppdraget inte vara sådana att de sammanfaller med åtaganden som markägare kan göra inom ramen för Landsbygdsprogrammet. Vägande skäl för denna restriktion saknas. Tvärtom anser vi, bör Landsbygdsprogrammet också kunna öppna för och finansiera kompletterande och intressanta avtalslösningar för miljöfrågor i skogen.

Anbudsförfarande

KSLA anser att anbudsförfarande är den arbetsmetod som tydligast kompletterar befintliga metoder och som bör prövas även i Sverige. Det är därför mycket förvånande att förslaget tar sikte på en breddning av det redan existerande formella skyddet med hjälp av skyddsinstrumenten i miljöbalken. KSLA kan därför inte stödja förslaget i dess nuvarande form. För att anbudsförfarandet verkligen ska kunna utgöra något nytt och kompletterande måste det i stället utgå från avtalslösningar (för ekosystemtjänster) och kortare löptider.

Skogssektorns deltagande

Miljömålet bygger på delat sektorsansvar mellan staten och näringen och hela skogssektorn är starkt engagerad i miljömålsarbetet. Skogsnäringen samverkar sedan länge med information och kunskapsspridning om de värdefulla naturmiljöerna bl.a. genom rådgivning om hänsyn och frivilliga avsättningar, modern skogsbruksplanläggning och i certifieringsarbetet. Enligt KSLA kan det därför bli kontraproduktivt om det förutsätts att skogssektorns deltagande enbart skulle inriktas mot statens inventeringsobjekt och strategier. Se ovan om KSLA:s svar på Statskontorets rapport.

Samarbetsnätverk

Olika former av samarbetsnätverk har prövats i Sverige där viss erfarenhet om breddad lokal delaktighet införskaffats. Gjorda erfarenheter bör tillvaratas. Även om myndigheterna inledningsvis bör ha en sammankallande funktion i enlighet med förslaget är det viktigt att också markägare kan ta initiativ till nätverkbildning och att samarbetsnätverk utvecklas under samverkan.

Gemensamma riktlinjer för naturvårdsavtal

Som naturvårdsavtalet kommit att utvecklas inom två myndigheter och med olika definitioner finner KSLA det helt nödvändigt att det utarbetas gemensamma riktlinjer. Eftersom båda myndigheterna betraktar naturvårdsavtal som en lösning för en intrångssituation, menar KSLA att det vid sidan av sådana naturvårdsavtal behöver skapas någon form av civilrättsliga avtal som kan reglera de ekosystemtjänster som markägare erbjuder samhället.

Fastighetsavtal

Förslaget innebär att myndigheterna tillsammans med skogsbrukets organisationer utvecklar ett frivilligt avtal som omfattar hela fastigheten. Enligt KSLA blir det viktigt att innebörden av ett sådant komplext avtal framgår klart för markägaren. I avtalet borde frågor om dispens

från skogsvårdslagen deklarerar av Skogsstyrelsen. Det är vidare viktigt att avtalet är neutralt i den meningen att andra aktörers planunderlag - än myndigheternas - eller utbud av tjänster inte diskrimineras. Enligt KSLA borde det vara en fördel och tillgång för avtalsformen om resurser även kunde tillföras genom Lantbruksprogrammet.

Toleransavdraget avskaffas

KSLA samtycker till Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens förslag att avskaffa det s.k. toleransavdraget. Akademien instämmer i motiven för att ta bort avdraget. Förslaget vittnar om ökad respekt för äganderätten. Den hänsyn som ska tas vid skogsskötseln kommer troligen inte att påverkas av förslaget.

Ändringar av beskattningsregler

I remissdirektivet skriver Miljödepartementet att de delar av redovisningen som rör ändringar av beskattningsregler inte omfattas i remissomgången. KSLA vill ändå med eftertryck instämma i de bedömningar som görs av myndigheterna rörande effekterna av att göra intrångsersättning skattefri. Akademien vill också uppmärksamma det systemfel som vuxit fram då lagstiftningen har likställt ersättning vid en frivillig försäljning på öppna marknaden med det fallet att staten med stöd av lagregler avsätter ett naturreservat. Felet kan korrigeras antingen genom skattebefrielse, som man valt att göra i grannländerna, eller genom att intrångsersättningen får överskrida köpeskillingen på den öppna marknaden.

Skötsel av skyddade områden

KSLA delar uppfattningen att frågan om skötsel av skyddade områden bör ges ökad tyngd genom ett särskilt skötselanslag. Förslaget öppnar också för att skötseluppdrag kan bli intressanta för enskilda skogsägare genom att komplettera företagsamheten.

Staten som skogsägare

De statligt ägda skogarna utgör en stor tillgång för miljövårdsarbetet i landet. Det är därför rimligt att staten genom ägardirektiv tar ett särskilt ansvar för samhällets långsiktiga behov av formellt skyddade områden och medverkar till goda miljölösningar genom att tillhandahålla statlig ersättningsmark. KSLA kan i allt väsentligt dela Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens förslag som bör leda till både förbättrad måluppfyllelse och kostnadseffektivitet.

Konsekvenser och slutsatser

Det sägs mot slutet av Komet att förslagen bara kan innebära begränsade avsteg från gängse metoder och att de nuvarande formerna för formellt skydd fungerar tillfredsställande i stort. KSLA har mot bakgrund av regeringsuppdraget svårt att förstå detta begränsande synsätt, men välkomnar att myndigheterna lägger förslag som ökar måluppfyllelsen och lyfter fram markägaren som part i arbetet.

Fortfarande efterlyser KSLA emellertid förslag på sådana kompletterande verktyg som saknas idag, nämligen flexibla civilrättsliga avtalsformer som öppnar för handel med ekosystemtjänster.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Sara von Arnold

Åke Barklund

Sara von Arnold

Åke Barklund

Preses

Akademisekreterare